

ସୁଦ୍ରତ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଫେବୃଆରୀ 7, 2002

[ଏସ. ପି. ଭରୁଚା, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ସୟଦ ଶାହ ମହମ୍ମଦ କାଦରୀ, ଉମେଶ ସି. ବାନାର୍ଜୀ, ଏସ. ଏନ. ବାରିଆ
ଏବଂ ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଗଣ]

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, 1950:

ଅନୁକ୍ଳେପ 332 (3B)- ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତା- ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ
ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂଖ୍ୟାକୁ ଆଧାର କରି ତ୍ରିପୁରାର ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ- ଅସ୍ଥାୟୀ
ପ୍ରକୃତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା- ଜନସଂଖ୍ୟାର ଅନୁପାତରେ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିବା ସଂରକ୍ଷଣ- କୁହାଗଲା,
କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ଆଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନୁହେଁ- ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପାଇଁ ଏବଂ ସୁବିଧାଜନକ ବୋଲି ବିବେଚନା
କରାଯାଇଥିବା ଦେଶର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଡିବ- ଅନୁପାତ ଯଦିଓ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜନ ସଂଖ୍ୟା
ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣୀୟ, ସର୍ବଦା ଗାଣିତିକ ନିର୍ଭୁଲତା ଏବଂ ଗାଣିତିକ ଗୁଣ ସହିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ- ଜନ
ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧିନିୟମ, 1950- ଧାରା 7(1C) ।

ଅନୁକ୍ଳେପ 82 ଏବଂ 170- ଲୋକସଭା ଏବଂ ବିଧାନସଭାରେ ଆସନଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃ ସମନ୍ୱୟ- ପ୍ରକୃତି-
କୁହାଗଲା, ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଆସନଗୁଡ଼ିକର ସମାଯୋଜନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସକ୍ଷମ କରୁଛି ।

ଶିକ୍ଷାବଳୀ ଏବଂ ବାକ୍ୟାଂଶ:

ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି "ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରିପାରେ"- ଅର୍ଥ- ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ, 1950 ର ଅନୁକ୍ଳେପ
82 ଏବଂ 170(3) ର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ।

ତ୍ରିପୁରା ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ 17 ଟି ଆସନ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା ଏବଂ
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ 3 ଟି ମୁକ୍ତ ଆସନ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା । ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ 20 ଟି
ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ତ୍ରିପୁରା ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ରରେ
ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରେ ସମ୍ବିଧାନ (72 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ
ସମ୍ବିଧାନ, 1950 ର ଅନୁକ୍ଳେପ 332 ରେ ଉପ-ଅନୁକ୍ଳେପ (3B) କୁ 5.12.1992 ରୁ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା,
ଯାହା 72 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ତାରିଖରେ ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର
ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ଅନୁପାତ ଆଧାରରେ ଅନୁକ୍ଳେପ 170 ଅଧୀନରେ ପୁନଃ ସମନ୍ୱୟ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତ୍ରିପୁରା
ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପାଇଁ ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । 2000 ପରେ ଜନଗଣନା
ଆଧାରରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଳେପ 72 ତମ ସଂଶୋଧନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ପାଇଁ, ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧିନିୟମ,
1950 କୁ 1992 ର ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 38 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଧାରା 7 ରେ
ନୂତନ ଭପଧାରା (1C) ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀମାନେ 72 ତମ ସଂଶୋଧନର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ର ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3) ରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରିତ ନିବେଦନପତ୍ର ଆଧାରରେ ଆନୁପାତିକ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ଅସ୍ଥାକାର କରିଛି; ଏବଂ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82 ଏବଂ 170 (3) କୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି; ଏବଂ ଯେହେତୁ 72 ତମ ସଂଶୋଧନ ତଥା ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧିନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ ଡରବରିଆ ଭାବରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା 5.12.1992 ରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବା ଉଭୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ନିବେଦନପତ୍ର କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ମନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ରେ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) କୁ ସାମିଲ କରିବା ବୁଝାମଣା ପତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି, କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନ କରି ରାଜ୍ୟର ଲୋକମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ

କହିଲେ: 1. ସମ୍ବିଧାନ (72ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ଜନାଦେଶ, ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆଦେଶନାମାକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରେ ନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82 ଏବଂ 170 ରେ 'ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଛିଡ଼ା କରିପାରେ' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଟିକୁ ଏହାର ସଠିକ୍ ଅର୍ଥରେ ଦାୟୀ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଦାୟୀ ହେବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ, ଏହି ସଂଶୋଧନରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରକୃତିର କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଏକ କ୍ଷଣକ୍ଷୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ: ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପାଇଁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ଦେଶର ଲାଭ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ଗୁଣ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସଂସଦ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଟେ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332(3B) ରେ ପରିକଳ୍ପିତ ସଂଶୋଧନକୁ ଏହାର ଜ୍ଞାନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଛି । ତେଣୁ ଏହାକୁ କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ଜନାଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅବହେଳା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଭାରତର ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ନ୍ୟାୟକୁ ଆଗକୁ ଆଣିବା ଏବଂ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ଅଟେ ।

2. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82 ଏବଂ 170 ରେ ଥିବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ଅନୁଯାୟୀ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବରେ ଆସିଅଛି । ଅନୁପାତ ଯଦିଓ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଆଧାର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସର୍ବଦା ଗାଣିତିକ ନିର୍ଭୁଲତା ଏବଂ ଗାଣିତିକ ସୂକ୍ଷ୍ମତା ସହିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଧାରା 82 ଏବଂ 170 (3) ରେ "ଏପରି ଜନାଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ସମନ୍ୱିତ ଏବଂ ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରୁଥିବା ଉପାୟରେ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା କାରଣ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଜନାଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁବିଧା, ଏହାର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ସଂସଦର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଏ । ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଆସନଗୁଡ଼ିକର ସମାଯୋଜନରେ ଏହା ଏକ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ୱରୂପ ।

ଆର. ସି. ପୋଡ଼ୁଆଲ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1994] ସପ୍ଲି 1 ଏସସିସି 324, କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

3. ଯଦିଓ 72 ତମ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧିନିୟମ ସଂଶୋଧନରେ କିଛି ତରବରିଆ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏହା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତୁଚ୍ଛନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ଏକ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଧାନ ଆଣିବା ପାଇଁ ସଂସଦର ପ୍ରୟାସରେ ନିନ୍ଦା କରେ ନାହିଁ । ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁବିଧା ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପ୍ରଣେତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାନବଶ୍ଚ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଆସନ ନିର୍ବାଚନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସଂସଦ ଅଭିଯାନ ସହିତ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପାରିତ କରିଛି ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ହାସଲ କରିଛି ଏବଂ ଏହିପରି କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନାହିଁ, କିମ୍ବା କୌଣସି ଦୁର୍ନାମକୁ ବାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦେଖାନୀ ମୂଳ ଅଧିକାରିତା: ରିଟ ଆବେଦନ (ସି) ସଂଖ୍ୟା 2/1993

(ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 32 ଅଧୀନରେ)

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ସୁନୀଲ ଗୁପ୍ତା, ରାଜୀବ କେ. ଗର୍ଗ, ବିବେକ ବିଷ୍ଣୋଇ, ଅନମ ଡି. ଏନ. ରାଓ, ସୁଶ୍ରୀ ଗୀତାଞ୍ଜଳି କପୁର ଏବଂ ଅଭିଷେକ ସୋନି ।

ପି. ପରମେଶ୍ୱରନଙ୍କ ତରଫରୁ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ, ଟି. ଭି. ରଞ୍ଜନ, ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଷମା ସୁରୀ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ତରଫରୁ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 କ୍ ପାଇଁ ଏସ. ମୁରଲୀଧର ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ,

ବାନାର୍ଜୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି । ସମ୍ବିଧାନ (72 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 ର ବୈଧତା ଏହି ରିଟ ଆବେଦନରେ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ସମ୍ବିଧାନ (72 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 ବିଦ୍ୟମାନ ଅନୁକ୍ଷେପ 332 ରେ ଆଉ ଏକ ଉପ-ଅନୁକ୍ଷେପ (3B) ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲା, ଯାହା ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି, ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରିତ ନିବେଦନପତ୍ରର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିରେ ଆନୁପାତିକ ସଂରକ୍ଷଣର ବିପରୀତ । ତେବେ, ଏହି ସମୟରେ ଅନୁକ୍ଷେପ 332 ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଉତ୍ତୃତାଂଶକୁ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେବା ସୁବିଧାଜନକ ହେବ ଏବଂ ତାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"332. ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ- (1) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଆସନ ସଂରକ୍ଷିତ ରହିବ । [ଆସାମର ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବ୍ୟତୀତ], ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭାରେ ।

(2).....

(3) ଖଣ୍ଡ (1) ଅଧୀନରେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ଆସନ ସଂଖ୍ୟା, ଯଥାସ୍ଥିତି ଆସନ ସଂଖ୍ୟାର ସମାନ ଅନୁପାତ

ବହନ କରିବ, ଯାହା ରାଜ୍ୟରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର କିଛି ଅଂଶରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଜନସଂଖ୍ୟା, ଯାହା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ସହିତ ସମାନ ଅନୁପାତ ବହନ କରେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆସନଗୁଡ଼ିକ ଏହିପରି ସଂରକ୍ଷିତ ।

(3A).....

(3B) ଖଣ୍ଡ (3) ରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, 2000 ପରେ ପ୍ରଥମ ଜନଗଣନା ଆଧାରରେ ଅନୁକ୍ଷେପ 170 ଅଧୀନରେ ତ୍ରିପୁରା ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭାରେ ଆସନ ସଂଖ୍ୟାର ପୁନଃ ସମନ୍ୱୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଆସନ ସଂରକ୍ଷିତ ରହିବାକୁ ଥିବା ଆସନ ସଂଖ୍ୟା, ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟାର ଏପରି ଏକ ଅନୁପାତ ହେବ ଯାହାକି ସମ୍ବିଧାନ (ବାସ୍ତବୀତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା, ଉକ୍ତ ତାରିଖରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା, ଏବଂ ସେହି ବିଧାନସଭାର ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନୁପାତଠାରୁ କମ୍ ହେବ ନାହିଁ ।"

ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରି, ଉପ-ଅନୁକ୍ଷେପ (3B) 1992 ର ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି, ଯାହା 1992 ଡିସେମ୍ବର 5 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ଏହା ଏହି ନିଗମନ ଅଟେ, ଯାହାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପଣ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହା ଉପ-ଅନୁକ୍ଷେପ (3) ରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରିତ ନିବେଦନପତ୍ର ଆଧାରରେ ଆନୁପାତିକ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ, ଯାହା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଯୋଜନାର ପ୍ରମୁଖ କାରକ, ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ସମାନତା ସହିତ ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ନ୍ୟାୟ, ଯାହା ନିଜେ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗଠନ କରେ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଏହିକି ଯେ ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟାସର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତା, ଯାହା ଅନୁପାତ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଆଧାରରେ, ଯାହା ରାଜ୍ୟରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଜନସଂଖ୍ୟା ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ସହିତ ବହନ କରେ, ଯାହା ଏଠାରେ ଉପ-ଅନୁକ୍ଷେପ (3B) ରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ । ପୁନଶ୍ଚ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ନୂତନ ଭାବରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଆଧାର ହେଉଛି ସେହି ଅନୁପାତର ଆଧାର ଯାହା ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ତାରିଖରେ ବିଦ୍ୟମାନ ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ସେହି ତାରିଖରେ ସେହି ବିଧାନସଭାରେ ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟାକୁ ବହନ କରେ । ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 (ଭାରତ ସଂଘ)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିଆରୋପ ସତ୍ୟପାଠ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାଖଲକୁ ଏକ ବାସ୍ତବ ସମର୍ଥନ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଅଧିକନ୍ତୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ଲିପିବଦ୍ଧ କରେ ଯେ ରାଜ୍ୟର ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଶତ ଆଧାରରେ 60 ଟି ଆସନ ମଧ୍ୟରୁ 17 ଟି ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା । ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ 17 ଟି ଆସନ ବ୍ୟତୀତ, ଆଦିବାସୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତିନୋଟି ମୁକ୍ତ ଆସନ ମଧ୍ୟ ଅବଧାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଛତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅବଧାରିତ 20 ଟି ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ଦାବି ଉପରେ ରାଜିନାମା ହୋଇଥିଲା । ଯାହାକୁ, 2000 ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଥିଲା । ଜୁନ 1991 ରେ ଉପ-ନିର୍ବାଚନରେ, ଶ୍ରୀମତୀ ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଏକ ସାଧାରଣ ଆସନ ଧାରଣ କରିଥିବା ବିଧାନସଭା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସଦସ୍ୟ ବିଭୁଦେବୀଙ୍କୁ ଲୋକସଭାରେ ଚୟନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି ବିଧାନସଭାରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଆସନ ସଂଖ୍ୟାକୁ 19 ରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହିପରି ଦୁଇଟି ଆସନ (17 ରୁ 19 ରେ) ବୃଦ୍ଧି ତ୍ରିପୁରା ରାଜ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ ଆଣିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ଏବଂ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଲିପିବଦ୍ଧ ଅଛି ଯେ ତ୍ରିପୁରାରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସମାଧାନ ପାଇଁ ତଥା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ତ୍ରିପୁରା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ତ୍ରିପୁରା ଜାତୀୟ ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅଗଷ୍ଟ 12, 1988 ରେ ସାଧାରଣ ଭାବେ "ଟିଏନଭି ବୁଝାମଣା" ଭାବେ ଜଣାଶୁଣା ତ୍ରିପୁରା ଉପରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ସ୍ଵାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଶ୍ଳେଷିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ରେ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) କୁ ସୀମିତ କରିବା ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବୁଝାମଣାପତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଅଛି, ଏବଂ ଏହିପରି, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଭାରତୀୟ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ମୌଳିକ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନ କରି କିମ୍ବା କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ସୁରକ୍ଷା କବଚକୁ ଆଘାତ ନ ପହଞ୍ଚାଇ ଉକ୍ତ ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅଟେ ।

ଏହି ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଗୁପ୍ତା ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ପଛରେ ଥିବା ଯୁକ୍ତିକୁ ସନ୍ଦେହ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଆଦେଶର ଶାସନରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବ, କିନ୍ତୁ ଆଦେଶରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଅନୁପାତ ବ୍ୟତୀତ ବିଚାର କିମ୍ବା ମାନଦଣ୍ଡ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ସଂରକ୍ଷଣ ସାମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତିକାରକ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ସମାଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ସାମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଲଙ୍ଘନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୃହତ୍ତର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ର ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) ର କ୍ଷଣକାଳୀନ ପ୍ରକୃତିର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହାର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତାକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ଆମର ପ୍ରାଥମିକ ବିଚାର ହେବ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆମର ମତାମତକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବ ।

ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) ରେ ପ୍ରଥମେ ଏକ ସମୟସୀମା ରହିଛି, ଯେଉଁଥିରେ 'ଅନୁଚ୍ଛେଦ 170 ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃ ସମନ୍ବିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, 2000 ପରେ ପ୍ରଥମ ଜନଗଣନା ଆଧାରରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ' ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଏବଂ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଏହିକି ଯେ ଆସନ ସଂଖ୍ୟା ସହିତ ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟାର ଏପରି ଏକ ଅନୁପାତ ହେବ ଯାହାକି, ଯାହା ସାମ୍ବିଧାନ (ବାସ୍ତବତା ସଂଶୋଧନ) ଅନୁନିୟମ, 1992 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଥିବା ସଂଖ୍ୟାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ଏବଂ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦର ତୃତୀୟ ଭାଗ 'ଉକ୍ତ ତାରିଖରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର

ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ସେହି ବିଧାନସଭାର ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନୁପାତ' ।
(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି) ।

ତେଣୁ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3) ତୁଳନାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆସିଅଛି କାରଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3) ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ତୁଳନାରେ ସେମାନଙ୍କର ଜନସଂଖ୍ୟାର ଅନୁପାତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏକ ଆନୁପାତିକ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ ।

ଏହିପରି ପଚରାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଟି ଏହା ଯେ 1992 ର ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ (ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3B) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ର ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସନ୍ନିବେଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ କି? ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଆମେ ପ୍ରକାଶ କରିଛୁ, ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ସହିତ ସଂରକ୍ଷିତ ବର୍ଗର ଜନସଂଖ୍ୟାର ଅନୁପାତର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂରକ୍ଷଣରେ ଆନୁପାତିକତା ସମ୍ବିଧାନର ଏକ ମୌଳିକ ଢାଞ୍ଚା କି, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସମାଧାନ କରିବା ଆମ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ସଂଯୋଗବଶତଃ, ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ର ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) ରେ ସଂଶୋଧନ କାରଣରୁ ମୌଳିକ ଢାଞ୍ଚାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହେଉଥିବା ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82 ଏବଂ 170(3) ର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଯାଇଛି । ସାମ୍ବିଧାନିକ ଜନାଦେଶ ଦ୍ୱାରା 'ଏପରି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ସମନ୍ୱିତ ଏବଂ ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରୁଥିବା ଉପାୟରେ' ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା କାରଣରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁବିଧା (ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ) ଏହାର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ସଂସଦର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଏ । ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଆସନଗୁଡ଼ିକର ସମାଯୋଜନରେ ଏହା ଏକ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82 ଏବଂ 170 ରେ ଥିବା ଏହି ପ୍ରାଧିକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 ଅନୁଯାୟୀ ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ (3B) ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବରେ ଆସିଅଛି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉ ଯେ ଆନୁପାତିକତା ଯଦିଓ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଆଧାର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସର୍ବଦା ଗାଣିତିକ ନିର୍ଭୁଲତା ଏବଂ ଗାଣିତିକ ସୁସ୍ଥତା ସହିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । 'ଯେପରି ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରେ' ବୋଲି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବିଧାନର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବରେ ଆସିଅଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆର. ସି. ପୋଡ଼ୁଆଲ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1994] ସପ୍ଟି. 1 ଏସସିସି 324 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତବ୍ୟୟ କିଛି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଥାଇପାରେ ଏବଂ ଆମେ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁ । ପରିଚ୍ଛେଦ 126 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ କହିଲେ:

"ସାମ୍ବିଧାନିକ ଯୋଜନାର ଏକ ପରୀକ୍ଷଣ ସୂଚିତ କରିବ ଯେ 'ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଭୋଟ' ର ଧାରଣା ଏହାର ସ୍ୱଭାବରେ ଅସଂକଳନ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠୋର ପ୍ରୟୋଗ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରୁ ବିରୁଦ୍ଧ ହେବା ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ସହନଶୀଳ । ନିବେଦନପତ୍ରର ଆନୁପାତିକତାରେ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ସମ୍ବିଧାନରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ, ସାଧାରଣ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୀତି କିନ୍ତୁ ଗାଣିତିକ ନିର୍ଭୁଲତାର ସହ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଧାରା 332 (3-A) ଏବଂ 333 ହେଉଛି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ଉଦାହରଣ । ନିବେଦନପତ୍ରର ଗାଣିତିକ ଆନୁପାତିକତାର ନୀତି ଭାରତର ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଗରେ ଏକ ଘୋଷିତ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ ।

ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ରାଜନୈତିକ ପରିପକ୍ୱତା, ସଚେତନତା ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ବିକାଶର ସ୍ତରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆବାସ ଏବଂ ସମାଯୋଜନ, ଦେଶର କେତେକ ଭାଗରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଅଣ-ନିର୍ବାଚିତ ବିଧାନସଭା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ରାଜନୈତିକ ବିକାଶ ଏବଂ ପରିପକ୍ୱତାର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମାତ୍ରା, ଗାଣିତିକ ସଠିକତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ମାନକକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିନପାରେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 371-A ନାଗାଲାଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା, 239-A ଏବଂ 240 ଅନୁମୋଦିତ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ପ୍ରସ୍ଥାନର ଡିଗ୍ରୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ନିବେଦନପତ୍ରର ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଦୁର୍ବଳତା ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦର୍ଶନରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ମତବାଦକୁ ଅବମାନନା ବୋଲି ବୁଝାଯାଇନାହିଁ । ବାସ୍ତବରେ, ଏହି ମାମଲାରେ ତର୍କ, ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ପ୍ରକୃତରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ସମାନତା ନୀତିର ଲଘନ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ନିବେଦନପତ୍ର ପାଇଁ ଅସମାନତା, ଅତୀତରୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଏବଂ ବାଧ୍ୟତା ଅଟେ । ଐତିହାସିକ ବିଚାର ଏକ ଭିନ୍ନ ଧରଣର ବ୍ୟବହାରକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଛି ।

ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ତ୍ରିପୁରା ଜାତୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ (ଟିଏନଭି) ତା 4 ମେ 1988 ରିଖରେ ତ୍ରିପୁରାର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରି ଏବଂ ଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ହ୍ରାଙ୍ଗଶୌଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଟିଏନଭି ହିଁସା ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ, ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ଦାବି ଛାଡ଼ିବାକୁ ଏବଂ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ତ୍ରିପୁରାର ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟାର ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି । ଟିଏନଭି ଏହାକୁ ଉପ-ନିୟମ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନର ଅନୁରୂପ । ଏହି ଆଧାରରେ ଟିଏନଭି ର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ସହିତ ଅନେକ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ନଥିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଥାଏ:

" ରାଜ୍ୟର ଶାସନରେ ଅଧିକ ଭାଗ ନେବା ପାଇଁ ତ୍ରିପୁରାର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ବିଲ୍ ପ୍ରଣୟନ ସମେତ ଆଇନଗତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ ଯେ ସମ୍ବିଧାନରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରହିବାକୁ ଥିବା ଆସନ ସଂଖ୍ୟା, ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟାର ଏପରି ଏକ ଅନୁପାତ ହେବ ଯାହାକି ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ବିଦ୍ୟମାନ ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ସେହି ବିଦ୍ୟମାନ ବିଧାନସଭାର ମୋଟ ଆସନ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନୁପାତଠାରୁ କମ୍ ହେବ ନାହିଁ । ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ 20 ଟି ଆସନ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଲାଗି ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧିନିୟମ, 1950 ରେ ମଧ୍ୟ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ । ତେବେ, ଏହି ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଧୃତ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତ୍ରିପୁରାର ବର୍ତ୍ତମାନର ବିଧାନସଭାରେ କୌଣସି ନିବେଦନପତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ ।"

ଏହି ବାସ୍ତବ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ, 1992 ମସିହାରେ ଆରତ ହୋଇଥିବା ସଂଶୋଧନ କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ଆଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରୁଛି କି? କିନ୍ତୁ, ଆମ ମତରେ, ଏହାର ଉତ୍ତର ନକାରାତ୍ମକ ହୋଇ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । 'ସଂସଦ ଆଇନ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥିର କରିପାରିବ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82 ଏବଂ 170 ରେ 'ଏହାର ସଠିକ୍ ଅର୍ଥ ଦାୟୀ କରାଯିବ' ଉଚିତ ଏବଂ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ତା' ଉପରେ ଦାୟୀ ହେବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ, କାରଣ 2000 ପରେ ପ୍ରଥମ ଜନଗଣନା ଆଧାରରେ ପୁନଃ ସମାଯୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପାଠକଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 (3B) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ପରେ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରକୃତି କାରଣରୁ ଆମେ ସମ୍ଭବତଃ ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଦାଖଲକୁ ସହମତି ଦେଇପାରିବୁ ନାହିଁ । ଆମ ବିଚାରରେ, ଏପରି ଏକ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ: ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପାଇଁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ଦେଶର ଲାଭ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପରିସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ଗୁଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାର ସଂସଦ ପାଖରେ ରହିଛି ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 (3B) ରେ ପରିକଳ୍ପିତ ସଂଶୋଧନକୁ ନିଜ ବିଚାରରେ ସାମିଲ କରିଛି । ତେଣୁ ଏହାକୁ କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅବହେଳା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ ସମସ୍ୟାମୁକ୍ତ ତ୍ରିପୁରା ରାଜ୍ୟର ସମାଜର ଅନୁଭୂତ ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏହାର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତା ବିଷୟରେ ଏକ ଉପସଂହାରକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ଆଉ ଅଟକାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଏହା ସାମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଭାରତର ଲୋକମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ନ୍ୟାୟକୁ ଆଗକୁ ଆଣିବା ଏବଂ ଜାରି ରଖିବା ଅଟେ ।

ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ପ୍ରଥମଟି 72 ତମ ସଂଶୋଧନ ଅଟେ ଆଇନରେ ଆହୁରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ, 1992 ର ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 38 ଦ୍ଵାରା ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ ଅଧିନିୟମ, 1950 ରେ ଧାରା 7 ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଉପ-ବିଭାଗ (1C) ଏକ ନୂତନ ଉପ-ବିଭାଗ ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ତ୍ରିପୁରା ବିଧାନସଭାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ 20 ଟି ଆସନ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଉଭୟ ସାମ୍ବିଧାନ (72 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1992 ଏବଂ ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ ଅଧିନିୟମ (1992 ର ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 38) ରେ ସଂଶୋଧନ ଲୋକସଭା ତଥା ରାଜ୍ୟସଭା ଦ୍ଵାରା ସମାନ ଦିନରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଡିସେମ୍ବର 3, 1992 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 5 ଡିସେମ୍ବର, 1992 ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବା ଉଭୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ପାଇଁ ତା'ପରଦିନ, ଅର୍ଥାତ୍ ଡିସେମ୍ବର 4 ତାରିଖରେ, ତୁରନ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ସ୍ଵୀକାରଯୋଗ୍ୟ ରୂପେ, କିଛି ଚରବରିଆ ଥିଲା- କିନ୍ତୁ ଏହା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବୁଝାମଣାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ଏକ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଧାନ ଆଣିବା ପାଇଁ ସଂସଦର ପ୍ରୟାସରେ ନିନ୍ଦା କରେ କି- ଏହାର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ନକାରାତ୍ମକ ହୋଇନପାରେ । ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁବିଧା ସାଂସଦମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାନଦଣ୍ଡ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଆସନ ନିର୍ବାଚନକୁ

ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସଂସଦ ଅଭିଯାନ ସହିତ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପାରିତ କରିଛି ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ହାସଲ କରିଛି ଏବଂ ଏହିପରି କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଭାବ ପାଇଁ ଏକ ବିକଳ ଦାଖଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯାହା ସମ୍ବିଧାନ (72 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ ବୈଧ ବୋଲି ଧରିନେଲେ ମଧ୍ୟ, 1992 ର ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 38 ଦ୍ଵାରା ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 7 ର ଉପ-ଧାରା (1C) ରେ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବେ ବି ସଂଶୋଧିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 332 (3B) ର କ୍ଷମତାତୀତ ଅଟେ— ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ଆମେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଯିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହଁ କାରଣ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ କେବଳ ଓକିଲ ସଂଘରୁ ଉଠାଯାଇଛି, ଏପରିକି ଆବେଦନରେ ଏହାର କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟର ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଆମେ ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ପାଉନାହିଁ ।

ତେଣୁ, ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ବିନା, ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି ।

କେ.କେ.ଟି

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଅସ୍ଵୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଂତର୍ଲିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ